

בבא קמא פח

עניין: באושא התקינו האשה שמכרה בנכסי מלוג
בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות

ראש דוד פרשת כי תבא

וצעלה כציוול, וזכו צ"ח ה' אלהיך חין צית אלא
אשה, והפירות שלי באופן דמאמר צית ה' אלהיך קאי
לכללות ישראל שהם צית ה' כדן אשה ולפי פשוטו
היינו שיצא הצבורים למקדש, וצוה אפשר לרמוז
צפוסקי הסדר ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר
תצא מארץ, כלומר כל הפירות אני נותן לכם
צמחנה את ראשית כל פרי האדמה אשר תצא מארץ,
שהיא ארץ ודאי ירושה מהאבות אשר ה' אלהיך נותן
לך הפירות דכל הפירות שלו ונתתה בראשית לצד, וז"ש
נותן צהוב דתדיר נותן לך הפירות דהפירות לצעל והוא
נותנם תדיר רק הראשית תצא, וז"ש ועתה הנה
הצאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי, כלומר כל
הפרי נתת לי והצאתי הראשית ושמחת בכל העוצ
אשר נתן לך ה' אלהיך, דכל הפירות וכל עוצ הארץ
נחונים נחונים המה לך מאת ה' מן השמים השם
נפשו בחיים.

מגדלות מרקחים פרשת פקודי

צפוסים שהש"ת יפדח אותם, מיהא הא גם האשה לריכב
לכמים נכסי מלוג דכרי חקמו פירות תחת פרקונה, וא"צ
מה הם הנכסי מלוג דהא מה שמקיימין התורה הוא
הגשואין צעלם, וי"ל דנכסי מלוג הם מה שמכניסין גם
דצרי רשות לקדושה.

ממולע צין מלוב לעצירה, והוא דוגמת כלי שני דהוא
ממולע צין כלי ראשון לזון, וה"ל הם דצרי רשות, דהא
מלוב צריך לעשות צחמימות, וכשצא לידו דצר עצירה ח"ו
צריך להיות מלוב, ודצרי רשות הוא ממולע, והנה רש"י פי
נכסי מלוג וי"ל לפי שהצעל מולג אותן הנכסים כמליגת
התרנגולת, וי"ל דכיונה היא כנ"ל ע"פ מה דקו"ל (יו"ד
סי' ס"ח) חין מולגין אלא בכלי שני, והיינו כוונת רש"י
דנכסי מלוג רומז על דצרי רשות וצריך להיות לא חס ולא
קר אלא ממולע, והנה דצרי הרשות שהם צחי קליפת מנה
אפשר להחזיר לקדושה, ואפילו עשה אותם שלא לשם מלוב
מ"מ אם אח"כ עושה תשובה מוציא הכח ממקום השראה
הס"א, והיינו דקאמר האשה שהוא כנס"י שמכרה צנכסי
מלוג, הצעל דהיינו הש"ת מוציא הנילוות מידו.

ועוד יראה דרך דרש, צמה דידוע דישראל עם ה'
כציוול יש לנו דין אשה וצעלה כמו שכתבנו
צעניותנו כמה פעמים מר"ל והמפרשים נשתמשו
הרבה מה כוונת, וארץ ישראל מוחזקת וירושלם היה
לנו מאבותנו כדאמרינן פ' יש נוהלין ופ' ר' ישמעאל
דע"ז וכמס"ל, וידוע דקרקע שלא הכניסה האשה
לצעלה יש לו דין נכסי מלוג שהקרקע לאשה והצעל
אוכל פירות, ונמלא דארץ ישראל שיהא ירושה לנו היא
נכסי מלוג ודינא הוא דהצעל אוכל פירות, ואפשר דרך
דרש לומר שזה טעם למלות צבורים, דכיון דדינא הוא
שכל הפירות לצעל ליוה ה' להצא הצבורים צצית
המקדש מקום השראת שכינתו, דמן הדן כל הפירות
שלו ומחסדו יתצרך רכב דגם הפירות יהיו לאשה צית
ישראל, רק למען דעת כל עמי הארץ כי מדינא כל
הפירות שלו זכר עשה להצא הצבורים, וזה אפשר
לרמוז צפוסק פ' משפטים ראשית צבורי אדמתך תצא
צית ה' אלהיך, הכונה ראשית צבורי אדמתך שהארץ
שלכם מירושלם אבות, וא"י מוחזקת היא נכסי מלוג
והפירות לצעל, לכן ראשית צבורי אדמתך תצא, ונתן
טעם צ"ח ה' אלהיך לרמוז דישראל הם עמו כדן אשה